بسم الله الرحمن الرحيم

ސިވިލް ކޯޓު
މާލެ
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 29-CVC-2023

ޤަޟިއްޔާގެ ބާވަތް: ރަހުނު ނުހިމެނޭ ލޯނުގެ މައްސަލަ

މައްސަލަ އައިގޮތުގެ ބަޔާން: އިޢްތިރާފު އޮންނަ ބާވަތުގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމުން

ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް: ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ
(ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު C-22/1982)

ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް: މުޙައްމަދު ސަޢީދު، ކޮރީމާގެ / ކ. ގުރައިދޫ
(އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު A157239)

ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް
12-06-1444
04-01-2023

ނިމުނު ތާރީޚް
13-02-1445
29-08-2023

ދައުވާގެ ޚުލާޞާ

މިއީ، ތ. ގުރައިދޫ / ރޯޒްމާގެ، މުޙައްމަދު ސައީދު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A157239) ގެ އެދުމަކަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ (ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު C-22/1982) އިން ލުއި އެކްސްޕްރެސް ލޯން ދޫކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެންމެހައި ޝަރުޠުތަކަށް އެއްބަސްވެގެން 11 ޑިސެންބަރު 2019 ގައި -/40,000ރ. (ސާޅީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލޯނެއް މުޙައްމަދު ސައީދުއަށް ދޫކޮށްފައިވާ ހިނދު، މުޙައްމަދު ސައީދު އެއްބަސްވެފައިވާގޮތުން ލޯނުގެ ފައިސާ އަދާކޮށްފައިނުވާތީ، މިލޯނަށް ދައްކަންޖެހޭ އެންމެހައި ފައިސާ އިންޝުރަންސްޗާޖާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާއާއެކު އެއްފަހަރާ ލިބިގަތުމަށް އެދި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ސައީދުގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށް ހުށަހެޅުއްވުމުން ބެލުނު މައްސަލައެކެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް

1. ތ. ގުރައިދޫ / ރޯޒްމާގެ، މުޙައްމަދު ސައީދު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A157239) ގެ އެދުމަކަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ (ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު C-22/1982) އިން ލުއި އެކްސްޕްރެސް ލޯން ދޫކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެންމެހައި ޝަރުޠުތަކަށް އެއްބަސްވެގެން 11 ޑިސެންބަރު 2019 ގައި -/40,000ރ. (ސާޅީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލޯނެއް މުޙައްމަދު ސައީދުއަށް ދޫކޮށްފައިވާ ހިނދު، މުޙައްމަދު ސައީދު އެއްބަސްވެފައިވާގޮތުން ލޯނުގެ ފައިސާ އަދާކޮށްފައިނުވާތީ، މިލޯނަށް ދައްކަންޖެހޭ އެންމެހައި ފައިސާ އިންޝުރަންސްޗާޖާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާއާއެކު އެއްފަހަރާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު ސައީދުގެ ކިބައިން ލިބިގަތުމަށް އެދި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީގެ ފަރާތުން ދައުވާކޮށްފައިވެއެވެ.

ދައުވާކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަރުވާ

2. ދައުވާކުރާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން މުޙައްމަދު ސައީދުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ މިދައުވާގައި އެދިފައިވަނީ:

2.1 ދައުވާކުރާ ފަރާތުން -/40,000ރ. (ސާޅީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލުއި އެކްސްޕްރެސް ލޯނެއް ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކޮށްފައިވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.2 ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި -/40,000ރ. (ސާޅީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލޯން އެފަރާތުން އެއްބަސްވިގޮތަށް އަދާކޮށްފައިނުވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.3 ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ލޯން ދޫކުރުމުގައި ކަނޑައެޅި ޝަރުޠުތަކާ ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ޚިލާފުވެފައިވާކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.4 ދައުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި ލޯނުގެ ފައިސާ އާއި ސަރވިސް ޗާޖާއި ޖޫރިމަނާގެ ފައިސާ އެކުގައި އަދާކޮށް ލޯން އެކައުންޓް ބަންދުކުރެވެންދެން ލޯން އެއްބަސްވުމުގައި ވާގޮތުގެ މަތިން އަރަމުންދާ ސަރވިސް ޗާޖާއި ޖޫރިމަނާގެ އިތުރުން، ލޯން އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން [illegible]

ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާއި ގުޅިގެން ހިނގާ ހުރިހާ ޚަރަދުތަކާއި [illegible] ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ބޭންކަށް ދައްކަންޖެހޭނެ ފައިސާ ކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.5 ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި ލުއި އެކްސްޕްރެސް ލޯން އެކައުންޓުގެ ބާކީގައި 26 ޑިސެމްބަރު 2022 ގެ ނިޔަލަށް ނުދައްކައިވާ 60,414/06ރ. (ފަސްދޮޅަސްހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސާދަ ރުފިޔާ / ހަ ލާރި) އާއި ލޯނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އިތުރުން އަރަމުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާ އެކުގައި އަދާކުރަން، ލޯނު އެކައުންޓު ބަންދުކުރެވުނުދުވަހުން ޗާޖުކުރެވެމުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާއަކީ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ބޭންކަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި؛

2.6 ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި ލޯނުގެ ފައިސާ އާއި އިންޓްރެސްޓާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާ އެކުގައި އެއްފަހަރާ އަދާކުރުމަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް އަންގައިދިނުމަށާއި؛

2.7 ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތަށް ދޫކުރި ލުއި އެކްސްޕްރެސް ލޯނުގެ ފައިސާ އާއި ސަރވިސް ޗާޖާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާ އެކުގައި އަދާކުރަން ލޯނު އެކައުންޓު ބަންދުކުރެވުނުދުވަހުން ލޯނު އެއްބަސްވުން ބާޠިލުވުނު ދުވަހާހަމައަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.

ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން މި ދަޢުވާއަށް އެއްބަސްވުން

3. މިޤަޟިއްޔާއިން މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ މައްޗަށް ރައްދުވާގޮތަށް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާ ފޯމާއި، ދަޢުވާ ފޯމާއެކު ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތައް މުޙައްމަދު ސަޢީދު އަށް 09 އޮގަސްޓު 2023 ގައި ހަވާލުކުރުމުން، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވަނީ "ދަޢުވާ ފޯމާ ހަވާލުވީކަން އަންގާ ލިޔުން" އަދި "މުޅި ދަޢުވާއަށް އެއްބަސްވާ ފޯމު"[1] ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައެވެ.

4. މުޙައްމަދު ސަޢީދު ހުށަހަޅާފައިވާ "މުޅި ދަޢުވާއަށް އެއްބަސްވާ ފޯމު" ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން ހުށަހެޅުމުން، "ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވުމެއްނެތި ހުކުމްކޮށްދިނުމަށް އެދޭ ފޯމު"[2] ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން މިކޯޓަށް 27 އޮގަސްޓު 2023 ދުވަހު ހުށަހަޅާފައެވެ. މިފޯމުގައި ދަޢުވާކުރާ ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން ބާރުއަޅާފައިވަނީ، މިމައްސަލާގައި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުންނާއި، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ އިޢުތިރާފުން، ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އިން 40,000/-ރ. (ސާޅީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލުއި އެކްސްޕްރެސް ލޯނެއް ދަޢުވާލިބޭ މުޙައްމަދު ސަޢީދު އަށް ދޫކުރެވުނުކަމާއި، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ލޯނުގެ ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާކަމަށް މަދަނީ މުޢާމަލާތުގެ ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

މި ލޯނުގެ ފައިސާއާއި، އިންޓްރެސްޓާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާއެކުގައި އަދާކުރަން ލޯނު އެކައުންޓު ބަންދުކުރެވުނުދުވަހުން ޗާޖުކުރެވެމުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޖުރިމަނާގެ ފައިސާ އަދި ލޯނު އެއްބަސްވުމުގެ މާއްދާއަށް ތަންފީޛުކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާއި ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހަރަދުވެފައިވާ 5,000/-ރ.

---

[1] ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2022/R-105 (ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) ގެ ޖަދުވަލުގައިވާ ފޯމު 4.

[2] ގަވާއިދު ނަންބަރު: 2022/R-105 (ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު) ގެ ޖަދުވަލުގައިވާ ފޯމު 5.

(ފަސްޓްކްލާސް ރެންޓަލް) އަކީ މުދަލުގެ ބަދަލުގައި ސަލާމަތީ ބޭނުމަށް އެދި ކާރެއް ދީފައިވާ ފަރާތްކަމަށްވާތީ ފައިސާ ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި،

ބުނެވުނު ލޯނާއި ގުޅިގެން 23 އޮގަސްޓު 2023 ގެ ނިޔަލަށް ލޯނުގެ ބާކީއަކީ 37,832/36ރ. (ޕްރިސްކްރިޕްސް އެންސަމްބްލާ ޕްރިސް ދީ ރެންޓަލް / ޕްރިސް ސަ ލޯނަ) އާއި، އިތުރަށް އަރަމުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޗާޖަސް ދެއްކުމުގެ ގޮތުން، 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޯޓުގެ ކޮންމެ މަހަކު އެއްވަރަކަށް ބަހާލައިގެން މަދުނޫން އަދަދެއް ބޭނުމުގެ އެދި ދީފައިވާ އަދި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ހަވާލުކުރުމަށް މުދަލުގެ ބަދަލުގައި ސަލާމަތީ އަދި އެ ފަރާތަށް ހުކުމްކޮށްދިނުމަށް އެދިފައެވެ.

ވަކި ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ ހޯދުމަށް ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން މުޅި ދަޢުވާއަށް އިޢުތިރާފުވުމުން އަމަލުކުރަން ޖެހޭ އިޖުރާއަތު އަދި ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމެއްނުބާއްވާ ހުކުމްކުރުމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެދުމުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ އިޖުރާއަތު އަދި ބުނެވުނު އިޖުރާއަތުތައް ތަޠުބީޤުކުރުން

5. ވަކި ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ ހޯދުމަށް ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ މައްސަލަތަކުގައި މުޅި ދަޢުވާއަށް އިޢުތިރާފުވުމަށްޓަކައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން މުޅި ދަޢުވާއަށް އިޢުތިރާފުވާކަމުގެ ލިޔުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާނަމަ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު[3] ގެ 128 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި ބުނެވުނު މާއްދާގެ (ށ) ގައި މިގޮތުން މުޅި ދަޢުވާއަށް އިޢުތިރާފުވާކަން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، ކޯޓުން އެކަން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް އަންގަންވާނެކަމާއި، އަދި އެކަން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ލިބުމުން، މައްސަލައިގައި ހުކުމްކުރުމަށް އެދި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ހުށަހެޅިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6. ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދު[4] ގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން މުޅި ދަޢުވާއަށް އިޢުތިރާފުވާނަމަ، އަޑުއެހުމެއްނުބާއްވާ ހުކުމްކުރުމަށް އެދި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ނުވަތަ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ކޯޓުގައި އެދުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެގޮތުން އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގައިވާ ފޯމު 5 އިން ނުވަތަ އެގޮތުން ޝަރީޢަތުގައި އެދިއްޖެނަމަކަމާއި، އެ ދަޢުވާއަކީ ވަކި ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ދަޢުވާއެއްނަމަ، ފައިސާ ދައްކައި ހަމަޖެއްސުމަށް، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދިނުމަށް އެއްބަސްވާ މުއްދަތު، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ބުނެވުނު މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ބުނެވުނު މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތަށް ބުނެވުނު ގޮތުން އެދި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ނުވަތަ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، ޝަރީޢަތް ހިންގުމެއް ނެތި ދަޢުވާގެ މައުޟޫޢުގެ މައްޗަށް އެ މައްސަލައިގައި ޤާނޫނީ ބަޔާންކުރަންޖެހޭކަމާއި، މިގޮތުން ބަޔާންކުރުމުން، ފަރާތްތައް ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަނީ ހަމައެކަނި މައްސަލައިގެ ހުކުމް އިއްވުމަށްކަމުގައެވެ.

---

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021

[4] ޤަވާއިދު ނަންބަރު: 2022/R-105

ޙުކުމް

ދެންފަހު، ބުނެވުނު ކަންތައްތައް އެގޮތުގައި ހުރުމުން، ތ. ގުރައިދޫ / ޝީރީމާގެ، މުޙައްމަދު ސަޢީދު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A157239) ގެ އެދުރުމަކަން ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ (ރަޖިސްޓްރޭޝަން ނަންބަރު C-22/1982) އިން ލުއި އެކްސްޕްރެސް ލޯން ދޫކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލާއި ޝަރުޠުތަކަށް އެއްބަސްވެވުނު 11 ޑިސެންބަރު 2019 ގައި -/40,000ރ. (ސާޅީސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ލޯނާއި މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް ދޫކުރެވިފައިވާ ހިނދު، އެއްބަސްވެފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ލޯނުގެ ފައިސާ މުޙައްމަދު ސަޢީދު އަދާކުރައްވައިނުދެއްވުމުގެ ސަބަބުން 26 ޑިސެންބަރު 2022 ދުވަހުގެ ނިޔަލަށް ލޯނުގެ ބާކީގައި 60,414/06ރ. (ފަސްދޮޅަސްހާސް ހަތަރުސަތޭކަ ސާދަ ރުފިޔާ / ހަ ލާރި) ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައިވާކަމާއި، މިފަދައިން ގެވެގެން އިތުރުން އަދަބުންނާ އިންޓްރެސްޓާއި ޗާރޖަސްއާއި ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާކަން މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ އިޢުތިރާފުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި،

މިގޮތުން އެކައުންޓުގެ ފައިސާއާއި، އިންޓްރެސްޓާއި ޗާރޖަސްގެ ފައިސާއެކުގައި އަދާކުރަން ލޯނު އެކައުންޓް ބަންދުކުރެވެންދެން، ޗާރޖުކުރެވުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޗާރޖަސްގެ ފައިސާ އާއި ލޯން އެއްބަސްވުމުގައި މާއްދާތައް ތަންފީޒުކުރުމުގެ ގޮތުން އަޅަންޖެހުނު ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެޅުމާއި ދުވެގެން ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ހޭދަވެފައިވާ -/5,000ރ. (ފަސްހާސް ރުފިޔާ) އަދި މުޙައްމަދު ސަޢީދު ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި،

23 އޮގަސްޓު 2023 ގެ ނިޔަލަށް ލޯނުގެ ބާކީގައިވާ 37,832/36ރ. (ތިރީސްހަތްހާސް އަށްސަތޭކަ ތިރީސް ދޭ ރުފިޔާ / ތިރީސް ހަ ލާރި) އާއި، ލޯން ދައްކައި ހަމަކުރެވެންދެން ލޯނުގެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އިންޓްރެސްޓް އަރަމުންދާ އިންޓްރެސްޓާއި ޗާރޖަސްގެ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ގޮތުން، މިއަދު (29 އޮގަސްޓު 2023) ން ފެށިގެން 12 (ބާރަ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮންމެ މަހަކު އުދުރަކަން [illegible] ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ އަށް ދައްކައިނިމުމަށް މިޙުކުމުގެ އެންގުމަށް ފަށާ 2024 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓު މަހުގެ 29 ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ދައްކައި ހަމަކުރުމަށް މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް އަންގައި ޙުކުމްކުރީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ޙުކުމްކުރީ

[illegible]

ޤާޟީ